

NYE MEDIER

Af Claus Sølvsteen

Sandra Bullocks smukke interface

Når filmhelte altid har så nemt ved at finde informationer på internettet, skyldes det ganske enkelt, at de websider, de besøger, er helt igennem brugervenlige.

Hollywood-stjerner kan mange ting. De kan skyde, fægte og hoppe ned fra anden sal uden at vride om på foden. Men disse evner er for intet at regne mod stjernernes helt formidable evne til at benytte internettet. En rigtig stjerne kan finde hvilken som helst information med et par tastetryk og et hurtigt blik på skærmen. Helten kan uden problemer finde rundt på intranettet i fjendeland, selvom han aldrig har set det før. Der er ikke noget at sige til, at stjernerne får så meget i løn.

Jeg har overvejet, om det måske er snyd. Ligesom de har stuntmen, har de måske særlige webmen, som står klar til at overtage, når helten springer på hovedet i nettet. Men nej. Det er ikke tilfældet, kan jeg hermed afsløre. Jeg har omhyggeligt set og genseet samtlige Hollywood-film, hvor helten eller en vigtig bifigur benytter web, og det er helt klart skuespilleren selv, der sidder ved tastene.

Efter yderligere intensiv gransken – utallige gentagelser, slow motion og freeze frame – har jeg nu fundet ud af, hvordan heltene i filmene bærer sig ad med at anvende web så ufattelig effektivt.

Det viser sig overraskende, at der hverken er filmtrick eller overnaturlige evner involveret i magien. Hemmeligheden ligger i webdesignets enkelhed. Det er fuldstændig slående så enkel, smuk og brugervenlig, en webside er i en film.

“Det viser sig overraskende, at der hverken er filmtrick eller overnaturlige evner involveret i magien. Hemmeligheden ligger i webdesignets enkelhed. Det er fuldstændig slående så enkel, smuk og brugervenlig, en webside er i en film”

Det kræver bare, at flere webdesignere går i biografen. Ind i mørket med dem! Der kan de lære, at:

- Et webdesign er færdigt, når man ikke kan fjerne mere – ikke, når der ikke er plads til mere.
- Et godt websted kan en – og kun en – ting. Som det så er rigtig godt til.
- Et godt skærmbillede er let at overskue. Store bogstaver og intuitiv, let navigation fremmer forståelsen.
- Hastigheden er vigtig. Det kan kun gå for langsomt.
- Desværre må jeg nok se i øjnene, at der er lang vej, for end ikke Hollywoods egne webdesignere går i biografen, i hvert fald er websteder for film blandt de værste.

Rulletekster: Tak til Mission Impossible, WarGames, Matrix, Hackers, The Net, You've Got Mail, Murder Dot Com, FearDotCom og filmanmelder Søren Storm Hansen.

Claus Sølvsteen har arbejdet med nye medier siden 1990. han er indehaver af Danmarks første private e-mail-adresse og partner i rådgivningsfirmaet Peytz & Co.

NET DR har over en halv million timers radio og tv i sine arkiver, som kan blive tilgængelige på internettet. Spørgsmålet er blot, hvor meget det kommer til at koste i vederlag til rettighedshaverne. Foto: DR

Hvor dyrt bliver det at få adgang til DR's kulturskat?

Et flertal i Folketinget vil give danskerne internetadgang til alle DR's kulturskatte. Nu håber de store partier blot på, at regningen ikke bliver alt for høj, når der skal betales for ophavsret til de mere end 500.000 timers radio, tv og film i DR-arkiverne.

dr på nettet

Af Peder Bjerge

“Hvem skal nu betale? Hvem har råd til mer?”

Om det er den gjaldende fest-sang, Folketingets kulturpolitiske ordførere nyner med på, er uvist. Men lige nu kan de blot vente på, hvad regningen bliver for at lægge DR's arkiver med 507.203 timers film, fjernsyn og radio ud på internettet.

Mens den store vision om at give almindelige danskere adgang til DR's kulturskatte lyder tiltalende, så kan regningen vise sig at blive ualmindelig harsk.

For selv om seerne i årtier har betalt licens for at få produceret de tusinder af timers radio og fjernsyn, så skal der betales ekstra for at genbruge udsendelserne. Skuespillere, musikere, komponister, tekstforfattere og andre skal have penge for deres ophavsret, der efter de gældende regler i mange tilfælde rækker 70 år efter deres død.

Og det drejer sig om millioner af kroner. Alene til Gramex, der repræsenterer pladeselskaber, musikere og sangere, betalte DR sidste år over 52 millioner kroner for at sende musik i radioen.

Komponisternes organisation Koda fik i 2005 mere end 277 millioner kroner ind i musikvederlag for radio og tv.

Hvor meget det skal koste DR ekstra at lægge indholdet af arkiverne, ved hverken seere, lyttere eller kulturpolitikere inde på Christiansborg endnu ikke. Det afhænger af forhandlinger mellem DR og de mange organisationer, der repræsenterer dem med ophavsret.

Hvor skal regningen ende? Hvis man følger en meningsmåling foretaget for Computerworld af Userneeds vil et flertal af danskere have fri adgang til de mange programmer. Kun 25 procent er villige til at betale endnu en gang for at se de mange programmer over nettet. Andre kommer med kommentarer som denne:

– Hvis jeg betaler licens, går jeg ud fra, at det dækker min adgang til arkiverne.

Men spørger man medieordførerne for de to største politiske partier i Danmark, forholder de sig lidt mere afventende. Begge mener de ikke, at de kan blande sig i forhandlingerne.

Ellen Trane Nørby, ordfører for regeringspartiet Venstre, erkender, at reglerne om op-

havsret er problematisk overfor visionen om at lade danskerne få adgang til de næsten 100 års kulturhistorie, der er lagret i DR's arkiver.

– Vi har samme problem med Statens Museum for Kunst. Billeder købt af den danske stat for skatte kroner må ikke udstilles på internettet. Det er da dybt problematisk, at vi har en ophavsret, der ikke tager højde for den måde, fremtiden ser ud, siger Ellen Trane Nørby.

Hvad vil I gøre ved det?

– Vi kan være med til at skubbe på. Og løbende gå ind og kigge på reglerne, siger Ellen Trane Nørby. Men hun erkender dog, at det vil være yderst vanskeligt at få ændret de internationale konventioner og EU-regler, der ligger til grund for de danske regler om ophavsret.

Ellen Trane Nørby nævner den engelske public service station BBC som et eksempel, der inspirerer ved at have lagt dele af sine arkiver ud på nettet til fri men ikke kommerciel brug.

Også i Norge arbejder man med at gøre kunsten frit tilgængelig for almindelige mennesker uden det koster dyrt i ophavsret.

Hun udtrykker håbet om, at Gramex, Koda og de andre organisationer vil være med til at arbejde for en løsning. Det er jo også kunstneres interesse at få værkerne ud af arkiverne i stedet for at lade dem samle støv, pointerer hun.

Hvordan skulle det kunne lade sig gøre uden, at det kommer til at koste staten eller licensbeta-

lerne dyrt igen?

– Altså det må vi jo se. Nu er der gået en forhandlingsproces i gang, og så må vi jo lade parterne forhandle sig frem, siger Ellen Trane Nørby.

Også Socialdemokratiets kulturordfører, Mogens Jensen, håber på det bedste.

– Det er jo klart, at en sådan stor øvelse kun kan lade sig gøre, hvis alle parter – og altså også ophavsretshaverne – er indstillet på det. Ellers tror jeg også, at det bliver umuligt at betale, siger han. De signaler som han har hørt er, at man nok skal finde en løsning, der er til at betale.

Men hvorfor skal vi til at betale for adgang til de arkiver, når de allerede er betalt en gang over licensen?

– Det er jo den måde, som ophavsretten er indrettet på. Den betales i flere omgange. Først betales for produktet, og så betales der, når det anvendes, siger Mogens Jensen.

Hvad skal vi gøre, hvis forhandlingerne ikke lykkes?

– Det har jeg ikke nogen løsning på. Men lad os nu lige se, om det skulle ske, siger Mogens Jensen.

Kulturminister Brian Mikkelsen ønsker ifølge en mail fra pressechef Martin Østergaard-Nielsen ikke at udtale sig af hensyn til det arbejde, der foregår i Digitaliseringsudvalget.

Udvalget skal netop kigge på de problemstillinger, som blandt andet ophavsretten giver anledning til.

Bloggerne tager magten

Bloggermiljøet hånedes i sidste uge kortfirmaet Kraks krav om betaling for dybe links. Det var første gang, at bloggermiljøet i Danmark viste tænder og fungerede som forbrugerpolitisk vagthund, mener en blogforsker.

netadfærd

Af Mads Elkær

En enkelt blogger kan i dag starte en proteststorm. At det kan gå ud over et kommercielt foretagende, måtte kortfirmaet Krak sande i sidste uge. Kraks pengeopkrævning for kommerciel brug af dybe links havde virket som en rød klud for en enkelt blogger. Og hans harme tændte bloggermiljøet, der prompte reagerede med massive opfordringer til boykot af Kraks kortservice.

– Det er første gang i Danmark, at vi på den måde har set bloggermiljøet fungere som forbrugerpolitisk vagthund, siger Lisbeth Klastrup, der forsker i weblogs ved center for designforskning, der er et samarbejde mellem Arkitektskolen Aarhus, Danmarks Designskole, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Arkitektskole.

Lisbeth Klastrup peger på, at der har været andre tilfælde, hvor bloggermiljøet har slået på taster for friheden på nettet. Men slet ikke så kraftigt som i Krak-sagen, der blev debatteret helt ud i store internationale bloggermiljøer som technorati.com og digg.com.

På de internationale blogs har der før været heftige debatter om, hvad kommercielle foretagender kan tillade sig.

Et af de nyere eksempler er Girl With A One-Track Mind-sagen. Den handlede om en kvindelig anonym blogger, der på sin weblog beskriver sine mange seksuelle eskapader i London. Efter udgivelsen af sin blog i bogform, der øjeblikkeligt ramte de engelske bestseller-liste, afslørede avisen Sunday Times hendes identitet. Det vakte et rama-skrig i blog-

germiljøet, så avisens image blev hårdt ramt, og søndagsredaktøren officielt gik ud og undskyldte for miseren.

Diskussionerne i Krak-sagen har dog haft en noget anden karakter. De vedrører hele fundamentet for brugen af World Wide Web.

Sagen begynder, da hobbyvirksomheden Kennel Kaarups indehaver, Per Kaarup, modtager et brev om opkrævning på 4.500 kroner fra Krak.

Grunden til opkrævningen er, at han på sin hjemmeside har linket til sin fysiske adresse via Kraks kort på selskabets hjemmeside. Linket var et såkaldt dybt link, da Per Kaarup var gået uden om Kraks forsider – og det er ifølge Kraks copyright-politik ikke tilladt for virksomheder, hvis ikke de betaler for det.

Da Per Kaarups overraskelse har fortaget sig, bliver han så

til alternativer til Krak, der ellers er et de mest velrenommerede danske firmaer inden for kortservices – både offline og online.

Inden længe har flere andre bloggere også været fremme og fortælle om lignende trusselsbreve fra Krak. Og så er Krak tvunget til at kommentere episoden om Per Kaarup, som selskabet efterfølgende sender en undskyldning til samt tilbagetrækker kravet om betalingen.

– Vi vil ikke tage penge fra privatpersoner, der linker til os. Og grænsen går der, hvor man har et cvr-nummer. Så hvis han ikke har et cvr-nummer, så må han hellere end gerne gøre brug af det dybe link, forklarer direktør for Kraks kort & data, Peter Sejer Dypevåg.

Problemet er dog, at mange foreninger er cvr-registreret,

Hvis Krak for alvor vil være proaktiv, så opretter virksomheden sin egen blog på krak.dk, hvor alle kan kommentere sagen. På den måde kan Krak samle og svare alle de negative kommentarer hos dem selv, frem for at miljøet gisner om løse rygter

LISBETH KLASTRUP, CENTER FOR DESIGNFORSKNING

arrig over brevet, at han skriver om det på flere danske og udenlandske weblogs. Og reaktionen kommer inden for få timer.

Flere bloggere tilkendegiver i hårde vendinger deres misfornøjelser over Kraks copyrightpolitik. De henviser blandt andet til Webkonsortiet (W3C), som er et internationalt konsortium, der sætter fremtidsrettede standarder for brugen af World Wide Web. Konsortiet har nemlig tidligere erklæret, at "ethvert forsøg på at forbyde dybe links er en misforståelse af teknologien og en trussel mod hele nettets funktion".

På danske blogs som hovedetpaabloggen.dk og dona.dk og udenlandske diggs.com begynder bloggerne at opfordre

selvom de ikke fungerer på et kommercielt grundlag. Og de foreninger har tidligere både modtaget og betalt regninger fra Krak.

– Jeg har før skrevet til Krak om denne sag uden at få noget svar. Men denne gang har jeg stilet brevet direkte til direktionen, hvilket forhåbentligt letter sagsgangen, lyder det blandt andet fra Torben Johannesen, der har stået for hjemmesiden i et forsamlingshus i Solrød.

I løbet af få dage melder flere og flere firmaer sig på de diverse blogs og erklærer, at de ikke vil betale til Krak. Det samlede pres på Krak får tilsyneladende en anonym blogger til at rase internt mod en af de mest aktive bloggere, Poul O'Flaherty.

– Jeg vil bare fortælle dig, at du er en fucking idiot. Hele Krak-historien har taget en 90 graders drejning, efter at du startede din lille enmandsrig, lød beskeden på Poul O'Flaherty's blog.

Afsenderens IP-adresse blev to timer senere sporet til at tilhøre Krak. Derfor måtte firmaet ud på diverse blogs og undskylde, at dets ansatte reagerede så kraftigt på sagen. Men ellers har firmaet ikke været aktive på diverse blogs om selskabets holdning til hele sagen, bortset fra, at det vælger at holde fast i sin forretningsmodel vedrørende dybe links.

– Enhver er velkommen til at benytte dybe links til Krak, men spørg os venligst først. Og så kan kommercielle virksomheder ikke benytte sig gratis af vores service, lyder det igen og igen fra Krak.

Blogforsker Lisbeth Klastrup peger på, at det kan være strategisk forkert, at Krak ikke tager diskussionerne ude på de weblogs, hvor de er udsat for angreb. Og firmaet kunne endog have ageret endnu bedre i denne sag end blot diskuteret på lokale blogs.

– Hvis Krak for alvor vil være proaktiv, så opretter virksomheden sin egen blog på krak.dk, hvor alle kan kommentere sagen. På den måde kan virksom-

heden samle og svare alle de negative kommentarer hos dem selv, frem for at miljøet gisner om løse rygter, siger hun.

Hun peger på, at denne sag har vist, hvor hurtigt en oplevet uretfærdighed kan sprede sig til udenlandske blogs. Og ifølge Lisbeth Klastrup ville det være rigtig skidt, hvis Krak også havde aktiviteter i udlandet, da hun mener, at uro i blogosfæren kan smitte af på et firmas branding-værdi.

Her i Danmark forklarer di-

rektør Peter Sejer Dypevåg dog, at selskabet trods tre dages massiv modstand fra bloggermiljøet, ikke har kunnet mærke nogen nedgang i hverken de cirka en million unikke ugentligt besøgende på hjemmesiden eller antallet af folk, der linker til dem.

Men ikke desto mindre har firmaet rustet sig med juridisk bistand. For tænk nu hvis bloggerne gør alvor af deres trusler.

m.elkaer@cw.dk

Bloggen breder sig

Krak-sagen har blandt andet været diskuteret på følgende weblogs og hjemmesider:

- blog.oflaherty.dk
- blog.tv2.dk
- blogbot.dk
- computerworld.dk
- digg.com
- dona.dk
- erlando.dk
- hovedetpaabloggen.dk
- kennelkaarup.dk
- kommunikationsforum.dk
- micromac.dk
- newz.dk
- ordpress.dk
- overskrift.dk
- spamblog.dk
- technorati.com
- tweekup.dk
- version2.dk